

Näissä kalvoissa on periaatteita ja ohjeita, joita Julkaisufoorumin ohjausryhmä on alustavasti luonnostellut JUFO-luokituksen käytölle. Niiden muotoilu ei kuitenkaan ole lopullinen, eikä vielä lopullisesti hyväksytty ohjausryhmässä.

Julkaisufoorumi-luokituksen vastuullinen käyttö

LUONNOS

Vararehtori Jaakko Aspara

(Hanken Svenska handelshögskolan/Hanken School of Economics)

Julkaisufoorumin ohjausryhmän varapuheenjohtaja

Julkaisufoorumi-seminaari

Tieteiden talo 20.3.2019

Tutkimuksen arvioinnin konteksteja

	KORKEA-KOULUJEN RAHOITUS-MALLI	KILPAILLUT, ULKOISESTI. RAHOITETUT HANKKEET	TUTKIMUKSEN ARVIOINNIT (Research Assessment Exercise:t)	TULOSOHJAUS- JA LAATU-JÄRJESTELMÄT	TUTKIJOIDEN ARVIOINNIT
<i>ARVIOINTIA KÄYTTÄVÄ TAHO</i>	OKM	SA, Business Finland, rahastot, säätiöt	Tutkimus-organisaatiot itse	Tutkimus-organisaatiot itse	Rekrytointi- ja arviointiryhmät; HR
<i>TARKOITUS</i>	Perusrahoituksen allokointi	Laadukkaan tutkimuksen rahoittaminen	Vahvuuksien tunnistaminen; oppiminen, kehittäminen	Rahoituksen allokointi; sisäinen kannustaminen laatuun	Rekrytointi, urapolku, hlökohtainen suoriutuminen, palkitseminen,
<i>KOHDE</i>	Korkeakoulu	Projekti-/hanke (hakemukset)	Yksikkö, tiedekunta, laitos, tutk.ryhmä	Yksikkö, tiedekunta, laitos, tutk.ryhmä	Tutkija
<i>MENETELMÄ</i>	Indikaattorit (ml. JUFO); strat tavoitteet	Asiantuntija-arviointi	Asiant.-arviointi ja indikaattorit (ml. JUFO)	Indikaattorit (ml. JUFO); strat. KPI:t	Asiant.-arviointi ja indikaattorit (ml. JUFO)

Jufo-luokituksen taustaoletukset: 1-2/5

Taustaoletuksina tiedeyhteisön yhteiset näkemykset:

1. Tieteelliset **julkaisukanavat eroavat** toisistaan niissä julkaistujen tutkimusten (eli yksittäisten artikkelien ja erillisteosten) **keskimääräisen tieteellisen laadun, vaikuttavuuden ja merkityksen osalta.**
2. Vaikka JUFO on kansallinen foorumi ja asiantuntijapaneelit koostuvat suomalaisissa korkeakouluissa työskentelevistä tutkijoista, asiantuntijapaneelit **perustavat** julkaisukanavien analysoinnin – etenkin korkeimmilla tasoilla 2 ja 3 – **ennen kaikkea käsitykseensä julkaisukanavien kansainvälisestä arvostuksesta** ja vaikuttavuudesta globaalissa tiedeyhteisössä.

Jufo-luokituksen taustaoletukset: 3-4/5

Taustaoletuksina tiedeyhteisön yhteiset näkemykset:

- 3) Korkeammille tasoille 2 ja 3 voidaan tunnistaa myös **kotimaisilla kielillä olevia julkaisukanavia** -- etenkin sellaisilla aloilla, joilla kotimaisten julkaisukanavien voidaan tulkita edustavan alan kansainvälistä huipputasoa itse tutkimuskohteen Suomeen tai **suomalaiseen kontekstiin keskittyvän luonteen vuoksi**
  - (taikka jos kotimainen julkaisukanava tunnistetaan myös kansainvälisessä tiedeyhteisössä erityisen arvostetuksi).
- 4) Julkaisukanavien tieteellisen laadun, vaikuttavuuden ja merkityksen arviointi perustuu **käsitykseen kanavissa julkaistavien julkaisuiden keskimääräisestä laadusta ja vaikuttavuudesta** –
  - **mikä ei kuitenkaan** tarkoita sitä, että yksittäinen julkaisu tietyssä julkaisukanavassa ei voisi edustaa korkeampaa tai matalampaa laatutasoa, vaikuttavuutta tai merkitystä kuin julkaisukanavan julkaisut keskimäärin.

Jufo-luokituksen taustaoletukset: 5/5

Taustaoletuksina tiedeyhteisön yhteiset näkemykset:

- 5) Asiantuntijapaneelit **eivät** luokittelussaan pidä julkaisukanavien **avoimuutta** indikaattorina niiden julkaisuiden keskimääräisestä **laadusta**, mutta avoimuuden katsotaan lisäävän **vaikuttavuutta**.
- Vaikuttavuuden vuoksi: jos kahden julkaisukanavan laadun arvostetaan olevan samalla tasolla, suositetaan tasokiintiöiden puitteissa korkeampaan JUFO-luokitukseen avoimempaa kanavaa näistä kahdesta.

JUFO-luokitus ja vastuullisuus?

- JUFO-luokituksen alkuperäinen käyttötarkoitus
  - = laadukkaan julkaisuvolyymien – tai julkaisuvolyymien laadukkuuden – mittarointi – korkeakoulujen rahoitusmallissa (UKM)
  - = **(i) tutkimusorganisaatioiden tuottamien suurten julkaisumäärien keskimääräisen laadun arviointiin**
- TSV on kuitenkin tietoinen: JUFO-luokitusta sovelletaan yliopistoissa myös
  - **(ii) organisaatioiden alayksiköiden tuottamien pienempien julkaisumäärien laadun arviointiin (esim. sisäiset rahanjakomallit)**
  - **(iii) yksittäisten tutkijoiden arviointiin tai vertailuun.**

→Tämän takia katsomme, että on vastuullista antaa ohjeistusta myös käyttötarkoituksiin (ii) ja (iii)..

Tiivistys ohjeesta käyttötarkoitukseen (iii):

Yksittäisen tutkijan arviointiin

LUONNOS

Periaatteet/suosituksset:

1. JUFO-luokitusta **tulisi käyttää vain yhtenä** arviointimittarina tutkijan tutkimusten kokonaislaadulle ja vaikuttavuudelle.
2. JUFO-luokituksen **lisäksi/rinnalla tulisi käyttää jotain toistakin vaihtoehtoista** julkaisukanavien laadun arviointiluokitusta
  - joka perustuu julkaisuiden keskimääräiseen laatuun ja vaikuttavuuteen **kyseisellä tieteenalalla**.
3. Yksittäisen tutkijan tutkimusten arvioinnin **ei tule nojata yksinomaan** hänen julkaisuidensa julkaisukanavakohtaiseen luokituksiin (1 ja 2 yllä).
  - Toisin sanoen tutkijan **julkaisuiden** laatua ja merkittävyyttä tulee arvioida julkaisukanavakohtaisten luokitusten lisäksi **myös niiden tieteellisen sisällön** (ml. metodologia ja tulosten merkittävyys) osalta, **esimerkiksi kvalitatiivisten asiantuntija-arvioiden pohjalta**.

Tiivistys ohjeesta käyttötarkoitukseen (iii): Yksittäisen tutkijan arviointiin

LUONNOS

Periaatteet/suosituksset:

1. JUFO-luokitusta **tulisi käyttää vain yhtenä** arviointimittarina tutkijan tutkimusten kokonaislaadulle ja vaikuttavuudelle.

"Älä käytä lehtiperustaista metriikkaa, kuten lehtien vaikuttavuuskertoimia, yksittäisen tutkimusartikkelin laadun mittaamisen korvikkeena arvioidaksesi yksittäisen tutkijan tieteellisiä ansioita, tai rekrytointi-, ylennys- ja rahoituspäätöksissä".

- San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA)-suositus
- Leidenin tutkimusmetriikka-manifesti
- Metric Tide -raportti

3. Yksittäisen tutkijan tutkimusten arvioinnin **ei tule nojata yksinomaan** hänen julkaisuidensa julkaisukanavakohtaiseen luokituksiin (1 ja 2 yllä).
  - Toisin sanoen tutkijan **julkaisuiden** laatua ja merkittävyyttä tulee arvioida julkaisukanavakohtaisten luokitusten lisäksi **myös niiden tieteellisen sisällön** (ml. metodologia ja tulosten merkittävyys) osalta, **esimerkiksi kvalitatiivisten asiantuntija-arvioiden pohjalta.**

JUFO-luokituksen (muita) huomioon otettavia rajoitteita

LUONNOS

- ... etenkin käytettäessä JUFO-luokitusta
  - (ii) organisaatioiden alayksiköiden tuottamien pienempien julkaisumäärien laadun arviointiin (esim. sisäiset rahanjakomallit)
  - (iii) yksittäisten tutkijoiden arviointiin tai vertailuun.
- **Rajoitteet**
  1. Luokitus on karkeajakoinen.
  2. Tieteenalojen eroja ei täydellisesti oteta huomioon.
  3. Suhde julkaisukanavien vaikuttavuuskertoimiin on häilyvä.
  4. Taso 0 on erityisen monitulkintainen.
  5. Luokituksissa tapahtuu jatkuvasti muutoksia.

Täsmennyksiä eri käyttötarkoituksiin

(ii) organisaatioiden alayksiköiden tuottamien pienempien julkaisumäärien laadun arviointi

LUONNOS

- **Tutkimuksen arvioinnit (esim. Research Assessment Exerciset)**
  - JUFO soveltuu tutkimusyksiköiden julkaisutoiminnan profiilien ja *sisäisen kehittymisen* tarkasteluun
  - asiantuntijapaneelia voidaan informoida JUFO-vertailutiedoista
  - Mutta asiantuntijapaneelia tulee kannustaa käyttämään asiantuntemustaan koskien
    - muitakin julkaisukanavien laatuluokituksia yksiköiden tieteenaloilla kuin JUFOa
    - muitakin tieteenalojen erityispiirteet huomioivia tutkimusmetriikoita (kuin julkaisukanavaluokitteluita), ml.kvalitatiiviset asiantuntija-arviot.
- **Tulosohjaus- ja laatujärjestelmät**
  - JUFOa voidaan käyttää yhtenä yksikön tieteellisten julkaisujen keskimääräisen laadun *kehittymisen* osoittimena (yli ajan, tietyssä yksikössä)
  - ohjausjärjestelmien ei kuitenkaan tulisi perustua JUFO-julkaisuiden absoluuttisten määrien vertailuun yksiköiden välillä
  - aina tulee käyttää myös muita julkaisujen laadun indikaattoreita -- sekä luonnollisesti muita tutkimuksellisia, koulutuksellisia ja yhteiskunnallisia mittareita.

Täsmennyksiä eri käyttötarkoituksiin

LUONNOS

(iii) yksittäisten tutkijoiden arviointi

- **Rekrytointi-, tenure-track- ja henkilökohtaisen suoriutumisen arvioinnit:**
  - Jos JUFOa käytetään tutkijan julkaisuiden **yhtenä** arviointikriteerinä, tulee rinnalla käyttää
    - muutakin julkaisukanavien laatuluokitusta tieteenalakohtaisesti sekä
    - yksittäisten tutkimusten sisältöön perustuvaa arviointia tai asiantuntijalausuntoja
  - **Ei** tule asettaa JUFO-luokkiin sidottuja ehdottomia määrällisiä julkaisukriteereitä tai -tavoitteita.
  - Jos asetetaan JUFO-luokkiin liittyviä suuntaa-antavia kriteereitä tai -tavoitteita (vaihtoehtoisten julkaisukanavaluokitteluiden rinnalla), sovelletaan arviointihetkellä sitä tasoluokkaa, joka julkaisukanavalla oli sillä hetkellä, kun tutkijalle tehtiin tiettäväksi nuo suuntaa-antavat kriteerit (eli esimerkiksi tenure-trackiin rekrytoinnin tai sopimuksen tekemisen hetkellä).

Täsmennyksiä eri käyttötarkoituksiin

(iii) yksittäisten tutkijoiden arviointi

LUONNOS

- ***Palkkiojärjestelmät***
  - Jos JUFO-luokitusta käytetään tutkijoiden henkilökohtaisten palkkiojärjestelmien kriteerinä, tulisi käyttää rinnalla kriteerinä muutakin julkaisukanavien laatuluokitusta tai -metriikkaa (mahdollisesti tieteenalakohtaisesti).
  - Julkaisuansioden lisäksi kokonaispalkkiojärjestelmissä on luonnollisesti huomioitava myös koulutukseen ja yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen liittyvät ansiot
- ***Väitöskirjan osajulkaisujen validointi***
  - Väitöskirjan osajulkaisuille ei ole suositeltavaa asettaa JUFO-luokitukseen perustuvia ehdottomia vaatimuksia.
- ***Konferensseihin osallistuminen***
  - Ei ole suositeltavaa asettaa konferenssiin osallistumisen ja matkakulujen korvaamisen ehdoksi JUFO-luokitusta

Täsmennyksiä eri käyttötarkoituksiin

(iii) yksittäisten tutkijoiden arviointi

LUONNOS

Yleisiä edellytyksiä myös:

1. Tutkimusorganisaatiossa on kuultava tutkijoiden näkemyksiä JUFO:n soveltuvuudesta eri arviointitarkoituksiin heidän tieteen- tai tutkimusalallaan
  - jo arviointijärjestelmiä tai –prosesseja kehitettäessä, *ennen* käyttöönottoa
2. JUFO:on perustuvan tutkimusmetriikan tuottamisessa ja tulkinnessa tulee hyödyntää bibliometristä asiantuntemusta (esim. kirjastoiden)
3. Henkilöstölle tulee läpinäkyvästi kertoa missä yhteydessä ja miten JUFOa käytetään.
4. Tutkijoiden tulee olennaisesti saada valita tutkimukselleen julkaisukanava, joka parhaalla mahdollisella tavalla edistää tiedettä tai tutkimustiedon välittämistä yhteiskuntaan.
  - mahdollisista JUFO-suosituksista riippumatta

1. Luokitus on karkeajakoinen

- Paneelit eivät ole voineet sijoittaa tasoluokkiin 2 ja 3 kaikkia tiedeyhteisön arvostamia julkaisukanavia
  - sillä tasoluokkien kiintiöiden puitteissa on jouduttu tekemään valintoja – mm. paljon artikkeleita julkaiseva journali on saatettu joutua tiputtamaan tasolta 3
- Luokitus ei täysin vastaa ideaalista luokitusta, joka olisi tehty kunkin tieteen- tai tutkimusalan erityispiirteiden pohjalta
  - sillä luokitus pyrkii huomioimaan kohtuullisen tasapainoisesti kaikki tieteenalat
- Laatueroja on
  - a) Tasoluokkien sisällä
    - Esim. sellaisen, joka juuri ja juuri täyttää luokan 1 vähimmäisvaatimukset, ja sellaisen, joka on jo melko arvostettu tieteenalalla mutta jää juuri tasoluokan 2 ulkopuolelle.
  - b) Yksittäisen julkaisukanavan sisällä siellä julkaistujen yksittäisten julkaisuiden välillä.

Vaikka jo pelkästään julkaisukynnyksen ylittämistä esim. tason 1, 2 tai 3 julkaisukanavaan voidaan pitää merkinä julkaisun tieteellisestä arvosta ja merkityksestä, yksittäisten julkaisujen laadussa ja vaikuttavuudessa voi olla siis merkittäviä eroja myös tuon kanavan sisällä.

2. Tieteenalojen eroja ei oteta täydellisesti huomioon.

- Korkeammassa tasoluokassa ei välttämättä ole erikoistuneita kanavia kaikilta ala-tieteenaloilta
  - sillä valinnat tasoluokkiin 2 ja 3 perustuvat laajojen tieteenalojen kokonaistarkasteluihin
- Tasoluokkien jakaumassa on jonkinasteisia eroja myös laajojen tieteenalojen välillä;
  - Esim. kuinka suuri osuus julkaisuvolyymista (ja yksittäisistä julkaisukanavista) sijoittuu tasoille 1-3 vs. 0
  - Esim. onko tasolle 3 tunnistettu täsmälleen 5% julkaisuvolyymia edustavista kanavista tasoilla 1-3, vai hieman vähemmän

Muista myös: Suomalaisissa korkeakouluissa toimivien tutkijoiden julkaisujen *nyky-volyymi* eroaa luokittelun pohjana olevasta kanavien kokonaisvolyymista

3. Luokituksen suhde julkaisukanavien vaikuttavuuskertoimiin on häilyvä

- Monilla tieteenaloilla, joilla kansainvälisiin viittaustietokantoihin indeksoidut lehdet kattavat valtaosan tieteellisestä julkaisutoiminnasta,...
  - kanavien vaikuttavuuden ja arvostuksen mittarina on totuttu pitämään Journal Impact Factoria (JIF).
- Lehtien valinta tasoluokkiin 2 ja 3 ei aina täysin noudata vaikuttavuuskertoimien mukaista paremmuusjärjestystä.
  - sillä JIF-arvot vaihtelevat aloittain, ja JUFossa asiantuntijapaneelien tehtävään kuuluu luokituksen tasapainottaminen eri tieteen- ja tutkimusalojen välillä.
- Paneelit ovat myös suosineet korkeimmissa tasoluokissa alkuperäistutkimusta julkaisevia lehtiä katsauslehtien kustannuksella
  - katsauslehtien usein korkeammista JIF-arvoista huolimatta

4. Taso 0 on erityisen monitulkintainen.

- Tasoluokkaan 0 on sijoitettu
  - julkaisusarjat, konferenssit ja kirjakustantajat, jotka eivät arviointihetkellä ole täyttäneet tasoluokan 1 tieteellisen julkaisukanavan toimituskuntaa ja vertaisarviointia koskevia vaatimuksia.
- Osa tasoluokan 0 kanavista kuitenkin täyttäisi nämä vaatimukset.
  - Toimintaansa vasta aloittavat vertaisarvioidut kanavat voidaan aluksi sijoittaa tasolle 0, kunnes paneelit voivat arvioida niiden julkaisutoimintaa.
  - Paneelit voivat myös sijoittaa tasolle 0 suomalaisen tutkimuksen kannalta marginaalisina tai heikkolaatuisina pitämiään vertaisarvioituja kanavia (esim. saalistajalehdet, ”predatory journals”).
  - Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kustantamat vertaisarvioidut julkaisukanavat on sijoitettu tasoluokkaan 0, jos ne palvelevat lähinnä oman organisaation tutkijoita.

Tason 0 kanavissa voi siis ilmestyä myös asiallisesti vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita ja kirjoja.

5. Luokituksissa tapahtuu jatkuvasti muutoksia.

- JUFO-luokat 2 ja 3 päivitetään neljän vuoden välein, mutta poikkeustapauksissa voidaan yksittäisiä muutoksia tehdä myös välivuosina.
  - Tasoluokkia 0 ja 1 koskevia muutoksia voi tapahtua vuosittain.
- Kanavan JUFO-luokka voi siis tutkijan julkaisuprosessin tai arviointiperiodin aikana muuttua, ilman että tutkija voi tätä ennustaa.
- Koska tasoluokkia 2 ja 3 päivitetään pääasiassa neljän vuoden välein, julkaisukanavien arvostuksessa tapahtuvat muutokset voidaan JUFO-luokituksessa huomioida viiveellä.

Voi olla tärkeitä nousevia julkaisukanavia, joiden arvoa ei välttämättä ole vielä voitu luokituksessa tunnistaa.